

حقوق دیپلماتیک دولت‌ها در عرصه بین‌الملل

مؤلف

آریا عزیزی

پژوهشگر برگزیده کشوری و مدّارای تندیس پژوهشگر برتر

ویراستار

آرمان باقرآبادی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	:	عزیزی، آریا، ۱۳۴۹
عنوان و نام پدیدآور	:	حقوق دیپلماتیک دولت‌ها در عرصه بین‌الملل / مؤلف آریا عزیزی ؛ ویراستار آرمان باقرآبادی.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۲ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۶-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیب
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۳۱-۱۳۲.
موضوع	:	حقوق دیپلماتیک و کنسولی
موضوع	:	Consular law
موضوع	:	حمایت سیاسی
موضوع	:	Diplomatic protection
موضوع	:	مصونیت‌ها و امتیازهای حقوقی
موضوع	:	Privileges and immunities
موضوع	:	دیپلماسی
موضوع	:	Diplomacy
شناسه افزوده	:	باقرآبادی، آرمان، ۱۳۴۹ - ویراستار
رده بندی کنگره	:	۱۴۰۵JZ
رده بندی دیویی	:	۳۵/۳۴۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۶۰۹۸۸۵
وضعیت رکورد	:	فیب

انتشارات قانون یار

حقوق دیپلماتیک دولت‌ها در عرصه بین‌الملل

تألیف: آریا عزیزی

ویراستار: آرمان باقرآبادی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۴۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۱۶-۵

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۷
---------------	---

فصل اول

کلیات و مفاهیم.....	۹
بخش اول: بررسی مفهوم روابط دیپلماتیک.....	۱۰
بند اول: مفهوم حقوق دیپلماتیک.....	۱۰
بند دوم: مفهوم دیپلماسی.....	۱۳
بخش دوم: بررسی و تحلیل تحول کارکرد دیپلماسی.....	۲۲
بند اول: تحول کارگذاران دیپلماسی.....	۲۴
بند دوم: تحول در ابزار دیپلماسی.....	۲۵
بخش سوم: شرایط برقراری روابط دیپلماتیک.....	۲۶
بخش چهارم: فاکتورها و ارکان روابط دیپلماتیک.....	۲۹
بند اول: تعیین اعضای ماموریت دیپلماتیک.....	۳۵
بخش پنجم: تشریفات مراسم و احترام دیپلماتیک.....	۳۷
بخش ششم: دیدگاه اسلام در رابطه با حقوق دیپلماتیک.....	۴۷
بند اول: عصر رسالت.....	۴۹
بند دوم: آثار دیپلماسی پیامبر صلی الله علیه و آله.....	۵۲
بند سوم: تاسیس سفارت دایم.....	۵۴
بند چهارم: وظایف سفیران.....	۵۵
بند پنجم: مصونیت سفیران.....	۵۷

فصل دوم

مبانی حقوقی کنوانسیون وین در رابطه با حقوق دیپلماتیک.....	۶۳
بخش اول: کنوانسیون وین راجع به حقوق دیپلماتیک.....	۶۳
بند اول: کنوانسیون وین درباره روابط دیپلماتیک ۱۹۶۱.....	۶۳
بند دوم: کنوانسیون ماموریت ویژه.....	۶۴

بند سوم: کنوانسیون وین راجع به نمایندگی دولت‌ها در روابطشان با سازمان‌های بین‌المللی جهانی ۱۹۷۵.....	۶۴
بند چهارم: کنوانسیون راجع به جلوگیری و مجازات جرایم علیه اشخاص مورد حمایت بین‌المللی از جمله مأموران سیاسی ۱۹۷۳.....	۶۵
بخش دوم: بررسی حقوقی مبانی حقوقی مزایا و مصونیت‌ها.....	۶۹
بند اول: تفاوت دیپلمات و سیاست‌مدار.....	۸۵
بند دوم: پیوند سیاست داخلی و سیاست خارجی در اندیشه امام خمینی.....	۸۶
بخش چهارم: تاثیر سیاست خارجی در روابط دیپلماتیک.....	۱۰۱
بخش پنجم: پایان روابط دیپلماتیک.....	۱۰۶

فصل سوم

ضرورت روابط کنسولی و وظایف پست کنسولی.....	۱۰۹
بخش اول: ضرورت وظایف پست کنسولی.....	۱۰۹
بند اول: مفهوم و ضرورت حقوق کنسولی.....	۱۰۹
بند دوم: تاسیس یک پست کنسولی.....	۱۱۱
بند سوم: تعیین رییس پست کنسولی.....	۱۱۲
بخش دوم: وظایف پست کنسولی.....	۱۱۳
بند اول: طبقات روسای پست کنسولی.....	۱۱۵
بخش سوم: انجام اعمال دیپلماتیک، حوزه کنسولی، عنصر نامطلوب.....	۱۱۶
بند دوم: حوزه کنسولی.....	۱۱۷
بخش چهارم: اعلام اشخاص به عنوان عنصر نامطلوب.....	۱۱۸
بخش پنجم: اعلام انتصاب و ورود و خروج به دولت پذیرنده.....	۱۱۸
بخش ششم: پایان روابط کنسولی.....	۱۲۴
منابع و مأخذ.....	۱۳۱

پیشگفتار

مصونیت دیپلماتیک و کنسولی گونه ای مصونیت قانونی است که کشورهای میزبان آن را برای هیاتهای دیپلماتیک و کنسولی تضمین می کنند تا این هیاتهای بتوانند، بدون نگرانی از اینکه تحت پیگرد قانونی این کشورها قرار گیرند، وظایف خود را انجام دهند. اگر چه این مصونیت در حقوق بین المللی پیشینه ای دیرینه دارد، در سال ۱۹۶۱ و ۱۹۶۳ با امضای کنوانسیون روابط دیپلماتیک و کنسولی در وین به صورت اصول موضوعه حقوق بین المللی درآمد. حقوق دیپلماتیک یکی از شاخه های مهم و جالب حقوق بین الملل است، حقوقی که رابطه دیپلماتیک میان دولت دولتها را پوشش می دهد و رابطه دوستانه میان آنها را تقویت می کند. به عبارت دیگر، حقوق دیپلماتیک حقوق مربوط به سفارتخانه ها و اعضای آن است. در عرصه بین المللی، شاید میان دو کشور مشکلات و اختلافاتی رخ دهد و منافع طرفین را به خطر اندازد؛ در چنین وضعیتی، توسل به راه حل دیپلماتیک امری مهم و حیاتی است و حل مسالمت آمیز اختلاف میان دو طرف را تضمین می کند. معمولاً چنین سازوکاری با اعزام متقابل نمایندگان دولتها و پذیرش آنها در قلمرو یکدیگر انجام می شود.

حقوق دیپلماتیک در تعریفی کلی و ساده عبارت است از مجموعه قواعدی که نظام روابط سیاسی خارجی بین دولت بر آن استوار است. چنین قواعدی در مجموعه ای به نام کنوانسیون ۱۹۶۱ وین درباره روابط دیپلماتیک تدوین شده و در روابط میان دولتها بسیار با اهمیت است. این کنوانسیون با تلاش بی وقفه سازمان ملل متحد به منظور قاعده مند و منسجم کردن روابط دیپلماتیک میان دولتها، در سال ۱۹۶۱ در شهر وین، پایتخت اتریش به تصویب دولتها رسید. بنابراین، علی رغم اینکه برقراری روابط دیپلماتیک ریشه تاریخی دارد و به دوران باستان برمی گردد، شکل گیری حقوق دیپلماتیک به صورت امروزی بعد از جنگ جهانی دوم بود. حقوق دیپلماتیک روابط دیپلماتیک میان دولتها را سامان دهی و نظام مند کرده. مطابق با این حقوق، برقراری روابط دیپلماتیک مستلزم شرایطی است: اولاً، فقط کشورها حق برقراری روابط دیپلماتیک را دارند. ثانیاً، دو طرف رابطه باید موجودیت یکدیگر را به رسمیت بشناسند.